[2024] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ: 2024 ਆਈ. ਐੱਨ. ਐੱਸ. ਸੀ. 289

ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ

ਬਨਾਮ

ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4615)
09 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024
[ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, * ਜੇਜੇ।]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੇ. ਕੇ. ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ 44 ਤੇਜ਼ੂ (ਐਸ. ਟੀ.) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਅਤੇ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕੇ. ਕੇ. ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
ਮੁੱਖ ਨੋਟਸ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951-ਉਪ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) 123 - ਚੋਣ-ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ-ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ-ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ -
ਸ਼ੁੱਧਤਾਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ (ਦੋ ਸਕੂਟੀ ਅਤੇ ਵੈਨ) ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ-ਇੱਕ ਸਕੂਟੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀ, ਡੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੈਪ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਡਬਲਯੂ 6 ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ-ਡੀਡਬਲਯੂ 6 ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੋ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਾਹਨ ਦੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ-ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 29, ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਨ

ਕੇ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਕਤ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੇ ਕੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ - ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੇ. ਕੇ. ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਕੇ. ਕੇ. ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20,21,22,25,27,28]
ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951-ਚੋਣ-ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ - ਵੇਚੇ/ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਵਾਹਨ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ, ਵਾਹਨ ਵੇਚੇ/ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਵਾਹਨ ਕੇ. ਕੇ. ਦੀ ਨਿਰਭਰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ-ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1988 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2018) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 572 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਹਨ ਕੇ. ਕੇ. ਦੀ ਨਿਰਭਰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 26 ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਸ਼ੁੱਧਤਾਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ (ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਨੂੰ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ-ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਸੀ, ਜੇ ਵਿਕਰੀ/ਤਬਾਦਲੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ। – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਾਹਨ ਮਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1930 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਵਿਕਰੀ/ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇਗੀ - ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ/ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਾਹਨ, ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 23,27]

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951-ਉਪ ਸਕਟੀਅਨ 100 (1) (ਬੀ) 100 (ਡੀ) (ਆਈ)-ਚੋਣ-ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ - ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ-ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ-ਸ਼ੁੱਧਤਾ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇ. ਕੇ. ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਲ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

– ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2014 ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਰਕਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। – ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇ. ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ 2014 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਦਾਗ਼ਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 42]

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951-ਚੋਣ-ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ-ਬਕਾਇਆ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇ. ਕੇ. ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨੁਕਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਦਾਗ਼ੀ ਕੀਤਾਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਕੇ. ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਿਊਂਸਪਲ/ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 49]

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951-ਚੋਣ-ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ-ਕੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਃ

ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਬਨਾਮ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਜਾਂ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ - ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 (4) ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਨੁਕਸ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ, ਇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ' ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 40]
ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਵੋਟਰ ਦਾ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਜੋ ਵੋਟਰ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨਾਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ - ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਕਸ-ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ ਜੋ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ - ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਜਾਂ ਸੰਕੁਚਿਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 44]

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951-ਸੈਕਸ਼ਨ 100 (1) (ਡੀ) (iv)-ਹੇਠ ਚੋਣ ਅਯੋਗਃ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇ. ਕੇ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ।

ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਆਮ ਹਵਾਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੂਤ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਨ. ਟੀ. (ਅਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ) ਨੇ ਕੇ. ਕੇ. ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, KK - ਐੱਨ. ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ੍ਹਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ-ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਤੁਕਬੰਦੀ ਅਤੇ ਤਰਕ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 45,46,48]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਾਮਤ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਇਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ
(1955) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1104: (1954) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 881; ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2024] 3 ਐਸਸੀਆਰ 417: ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸੀ) 2017 ਦਾ ਨੰਬਰ 880,15-02-2024 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [2018] 2 ਐਸਸੀਆਰ 572: (2018) 3 ਐਸਸੀਸੀ 1; ਸੰਤੋਸ਼ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਨਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (2001) ਸਪਾਂਸਰ 4 ਐੱਸਸੀਆਰ 545: (2002) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 160; ਹਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਰਾਵਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 709; ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ, ਕੇਰਲ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਟੀ. ਸੀ. ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ [2016] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 994: (2016) 4 ਐੱਸਸੀਸੀ 82; ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਿਲਾਵੇ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ [2020] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 39: (2020) 18 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224; ਕਿਸਾਨ ਸ਼ੰਕਰ ਕਥੋਰ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇ ਸਾਵੰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 7 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 258: (2014) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 162; ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨਰਾਇਣ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਦੇਵ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1955) 1 ਐਸਸੀਆਰ 509: (1954) 2 ਐਸਸੀਸੀ 32; ਕਾਮਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਪਾਧਿਆਏ ਬਨਾਮ ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(1969) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 622; ਅਰਜੁਨ ਪੰਡਿਤਰਾਓ ਖੋਟਕਰ ਬਨਾਮ ਕੈਲਾਸ਼ ਕੁਸ਼ਨਰਾਓ ਗੋਰੰਤਿਆਲ ਅਤੇ ਹੋਰ [2020] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 180: (2020) 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1; ਮਦਿਰਾਜੂ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨਾ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਪੈਡੀਰੇਡੀਗਰੀ ਰਾਮਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [2018] 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 164: (2018) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1; ਰਿਸੁਰਜੈਂਸ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2013) 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 360: (2014) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 189; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2002) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 696:
(2002) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 294; ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਰੀ ਆਪਣੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐੱਸ. ਐੱਨ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ [2018] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 892: (2018) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699; ਐੱਸ. ਰੁਕਮਣੀ ਮਾਦੇਗੌੜਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1: (2022) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸ. ਸੀ. 1218; ਮੈਰੇਮਬਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਉਰਫ ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਖਰਮ ਸ਼ਰਤਚੰਦਰ ਸਿੰਘ [2016] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 687: (2017) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 487; ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀ. ਯੂ. ਸੀ. ਐੱਲ.) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2003] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1136: (2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 399; ਸੰਭੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਚਰਣਦਾਸ ਮਹੰਤ (2012) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 356: (2012) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 390; ਮੰਗਨੀ ਲਾਲ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਓ ਭੰਡਾਰੀ [2012] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 527: (2012) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 314; ਐੱਲ. ਆਰ. ਸ਼ਿਵਰਾਮਗੌੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਐੱਮ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) [1998] ਸਪਾਂਸਰ 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 241: (1999) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 666-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951; ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ
ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਚੋਣ; ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ; ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ; ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ; ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼; ਗੈਰ-ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ;
ਨੁਕਸਦਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ; ਮਿਉਂਸਪਲ/ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ; ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ; ਚੋਣ ਅਯੋਗਤਾ; ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4615 of 2023 ਗੁਵਾਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਈਟਾਨਗਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 17-07-2023 ਤੋਂ 2019 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 01 (ਏਪੀ) ਵਿੱਚ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4716 of 2023 ਦੇ ਨਾਲ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ

ਸੁੰਦਰਮ, ਅਰੁਣਭ ਚੌਧਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਕਿਤ ਗੁਪਤਾ, ਗੌਤਮ ਤਾਲੁਕਦਾਰ, ਰੌਸ਼ਲ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪੂਰਬਾ ਦੱਤਾ, ਲੋਵੇਨੀਸ਼ ਜਗਧਾਨੇ, ਜ਼ਫਰ ਇਨਾਇਤ, ਅਮੋਲ ਚਿਤਲੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੱਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੰਜੀਤਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੰਸ਼ਾਲ, ਕਰਮਾ ਦੋਰਜੀ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਰਾਏ, ਡੇਚੇਨ ਡਬਲਯੂ ਲਾਚੁੰਗਪਾ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਡਾ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਲਵਾੜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੱਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਤਿਨੀ ਬਾਸੂ, ਬੋਬੋਏ ਪੋਟਸੰਗਬਾਮ, ਗਾਮਸੋ ਬਿੱਲਾਈ, ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ, ਬਾਇਰਾਪਾਨੇਨੀ ਸੁਯੋਧਨ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼
ਫੈਸਲਾ

ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਡਾ. ਜੇ
1. ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੁਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਨੇ 44 ਤੇਜ਼ੂ (ਐੱਸਟੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਚੋਣਾਂ 11-04-2019 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ 7538 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਨੂੰ 7383 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨੁਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੂੰ 1088 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ।

2. ਨੁਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਨੇ ਅਸਾਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਈਟਾਨਗਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ 2019 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 01 (ਏਪੀ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਅਤੇ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਈਟਾਨਗਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਕ ਜੱਜ ਨੇ 17-07-2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਅਤੇ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਨੁਨੀ ਤਾਈਂਗ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4615 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੇ 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4716 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 116ਏ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

5. ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 116 ਬੀ (2) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ 31-07-2023 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰਿਕੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਹਲਕੇ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਅਤੇ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ।

6. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 73161 of 2024 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ 16-03-2024 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਜੋ 19-04-2024 ਨੂੰ ਹੋਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 20-03-2024 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

7. ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਨੂਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਤੇਜੂ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ, 1961 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 26 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨੌਂ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਕ 1 (ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ) 4,5,6 (ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ) 7 ਅਤੇ 8 'ਤੇ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਇਸ਼ੂ ਨੰਬਰ 9 ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ 'ਮੁੱਦੇ' ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਏਆਰ-11-4474; ਵੈਨ, ਮਾਰੂਤੀ ਓਮਨੀ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਜੋ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਏ. ਆਰ.-11ਏ-3100 ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਐੱਸ. ਸਟਾਰ ਸਿਟੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਸ਼ਿੰਸੋ ਕ੍ਰੀ ਕੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. AR-11-6581, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

4. ਕੀ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 8 (ii) (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਜਲੀ ਚਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 26 ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ, 1961, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਵਿਧਾਇਕ ਕਾਟੇਜ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। 1 ਸਾਲ 2009-2014 ਤੋਂ 'ਈ' ਸੈਕਟਰ, ਈਟਾਨਗਰ ਵਿਖੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਸਾਲ 2009-2014 ਦੌਰਾਨ ਤੇਜ਼ੂ (ਐਸਟੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੀ?

5. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੰ. 1 ਮਿਉਂਸਪਲ ਟੈਕਸ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਬਾਰੇ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਕਾਇਆ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ-8 (ਏ) ਵਿੱਚ ਸਾਰਣੀ ਦੇ 6 ਅਤੇ 8 ਫਾਰਮ ਨੰ. 26 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਜੋੜ਼ਿਆ ਗਿਆ। 1 ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1, ਨੁਕਸਦਾਰ?

6. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਦੋਵਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ। 1, ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ। 26 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਜੋੜ਼ਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

7. ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਚੋਣ ਨੰ. 44-ਤੇਜ਼ੂ (ਐੱਸਟੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

[2024] 4. 403 ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਬਨਾਮ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

8. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1?

9. ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

8. ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੇ 7 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖੁਦ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਸੀ। ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ 39 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖੁਦ ਡੀਡਬਲਯੂ1ਏ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲੜਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਇਨੇਟਿਕ ਜ਼ਿੰਗ ਸਕੂਟੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਏਆਰ-11/4474 ਅਤੇ ਮਾਰੂਤੀ ਓਮਨੀ ਵੈਨ ਨੰ. ਏਆਰ-11ਏ/3100, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਬਾਗੀਲੂ ਕ੍ਰੀ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਟੀਵੀਐੱਸ ਸਟਾਰ ਸਿਟੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰ. ਏਆਰ-11/6851, ਉਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਗੋਸ਼ਿਨਸੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ, ਕਾਇਨੇਟਿਕ ਜ਼ਿੰਗ ਸਕੂਟੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨੰ. 2009 ਵਿੱਚ ਏ. ਆਰ. 11/4474 ਅਤੇ ਮਾਰੂਤੀ ਓਮਨੀ ਵੈਨ ਨੰ. ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਏਆਰ-11ਏ/3100 ਅਤੇ ਟੀਵੀਐੱਸ ਸਟਾਰ ਸਿਟੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰ. 2014 ਵਿੱਚ ਏਆਰ-11/6851, ਇਹ ਵਾਹਨ ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ ਅਤੇ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਗੋਸ਼ਿੰਸੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ' ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1988 (ਸੰਖੇਪਤਾ ਲਈ, 'ਅਧਿਨਿਯਮ 1988') ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 22.03.2019 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਅਤੇ 26.03.2019 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਨੰ. 26 ਉਸ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

10. ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 4 ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 8 (ii) (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (ii) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 26,

1.[2018] 2ਐਸ ਸੀ ਆਰ 572: (2018) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਨੇ 2009 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਈਟਾਨਗਰ ਦੇ ਈ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਐਮਐਲਏ ਕਾਟੇਜ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ 2014 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। 26, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

11. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 5, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ. 26 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਗ ਏ, ਧਾਰਾ 8 (vii) ਅਤੇ (viii) ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਭਾਗ ਬੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਨੁਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣਾਭ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਬਾਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 26

12. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 6,., ਕੀ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ, ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰਮ ਨੰ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 7, i.e., ਕੀ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ 'ਪਦਾਰਥਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ 'ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਕਰਿਕੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਤੇਜੂ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14. ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 8-ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਰਮ ਨੰ. ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਧੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

15. ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 9,., ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਨੂਨੀ ਤਾਈਂਗ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੂਨੀ ਤਾਈਂਗ ਨੇ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਸਨ ਕਿ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। 26, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਨੂਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 44 ਤੇਜ਼ੂ (ਐਸਟੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ।

16. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ (ਸੰਤੋਸ਼ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਨਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ 2 ਅਤੇ ਹਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਰਾਵਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਖੋ) ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਅਤੇ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨੰ. 6, ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ' ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

17. 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 'ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਸੈਕਟ

2[2001] ਪੂਰਕ 4 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 545:(2002) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 160
3 (2003) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 709

'36. ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲਃ-'

1ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਉਮੀਦਵਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ, ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇ; ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਜਬ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 33 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

2. ਫਿਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼' ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈਃ-(ਏ....
3.....

4. ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
5.

6. ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਰੇਕ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ, ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।
7....

8. ਸਾਰੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ' ਤੇ ਚਿਪਕਾ ਦੇਵੇਗਾ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 36 (4) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੇ ਮਿਤੀ 26.03.2019 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2009 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅੰਕ ਨੰ. 1. ਮਿਤੀ 26.03.2019 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਰਾਹੀਂ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਤੇਜੂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਵਾਹਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਟੀਵੀਐਸ ਸਟਾਰ ਸਿਟੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਜੋ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 2014 ਦੇ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ 2019 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ; ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ; ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਰਿਕੋ ਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

19. ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਹ ਮੁੱਢਲੀ ਕਵਾਇਦ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਭਾਵ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਉੱਤੇ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ '100. ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਃ-

(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇ ਹਾਈ

(ਏ).....
(ਬੀ)ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
(ਸੀ).....
(ਡੀ) ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ-

(i)ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ

(ii) ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ

(iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਿ ਰੱਦ ਹੈ, ਜਾਂ

(iv) ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ।

20. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਅਤੇ (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਲਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ, ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਵਿੱਚ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

'123. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ –
ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾਃ-

.....

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਰਥਾਤਃ

.....

21. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਇਨੇਟਿਕ ਜ਼ਿੰਗ ਸਕੂਟੀ ਅਤੇ ਮਾਰੂਤੀ ਓਮਨੀ ਵੈਨ ਜੋ ਕਿ ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਟੀਵੀਐਸ ਸਟਾਰ ਸਿਟੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਕੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਗੋਸ਼ਿੰਸੋ ਕ੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਾਹਨ 2019 ਵਿੱਚ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 (xiii) ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ '.... ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1, ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 26.03.2019 ਨੂੰ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ/ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ। 1 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ. ਗੋਸ਼ਿਨਸੋ ਕ੍ਰੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1; ਹੁਣ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1, ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 26.03.2019 ਨੂੰ '. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

22. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨ ਅਜੇ ਵੀ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ।

ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (30) ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈਃ

'ਮਾਲਕ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਰਾਏ-ਖਰੀਦ, ਸਮਝੌਤੇ, ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ;
'

ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (30) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਮਾਲਕ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇਗਾ। 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ

'13. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਤਰਕ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਧਾਗਾ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (30) ਵਿੱਚ "ਮਾਲਕ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਮਾਲਕ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।.....ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ 1939 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2 (19) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (30) ਵਿੱਚ "ਮਾਲਕ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (30) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਟਰੇਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਹਨ ਦਾ "ਮਾਲਕ" ਸੀ।(30). ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।'

(ਜ਼ੋਰ ਸਾਡਾ ਹੈ)

23. ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਸੀ, ਜੇ ਵਿਕਰੀ/ਤਬਾਦਲੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਾਹਨ ਮਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1930 (ਸੰਖੇਪਤਾ ਲਈ, '1930 ਦਾ ਅਧਿਨਿਯਮ') ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਵਿਕਰੀ/ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। 1930 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (7) ਵਿੱਚ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਧਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1930 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧਿਆਇ III ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਅਤੇ 'ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ' ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਉਦੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

24. ਵਪਾਰਕ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ, ਕੇਰਲ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਟੀ.ਸੀ.ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ [4], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

4 [2016] 1 ਐਸਸੀਆਰ 994: (2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 82

ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਪਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਕਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਪਰ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੈਧ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਇੱਕ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ, 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਜੋ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ 'ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਵਸਤਾਂ' ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਜਣ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਚੈਸੀ ਨੰਬਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਇਨਵੁਆਇਸ ਖੁਦ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਹਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਧਿਨਿਯਮ 1988 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ/ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ' ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ, ਪਰ, ਡੀਲਰ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

25. ਇਸ ਵੇਲੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਕੂਟੀ ਬੇਅਰਿੰਗ ਨੰ. ਇੱਕ ਆਰ-11/4474 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਪਰ. ਨਿਜ਼ਾਮੂਦੀਨ (ਡੀ. ਡਬਲਯੂ. 5) ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੈਪ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਦ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। (ਡੀਡਬਲਯੂ 6). ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਡੀਡਬਲਯੂ 6) ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਕੂਟੀ ਨੂੰ ਐੱਮਡੀ ਤੋਂ ਸਕ੍ਰੈਪ ਵਜੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਨਿਜ਼ਾਮੂਦੀਨ (ਡੀਡਬਲਯੂ 5). ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲੋਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਤੇਜ਼ੂ,

ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ 20.09.2019 ਦਾ ਪੱਤਰ। 413 ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਬਨਾਮ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟੂ ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਸਕੂਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਕੂਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ 26.03.2022 ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਚਲਾਨ ਨੰ. 4806 ਮਿਤੀ 30.08.2019. ਹਾਲਾਂਕਿ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਇਸ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਸੀਦ ਬਾਗੀਲੂ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਸੀਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੋ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸਨ ਜੋ ਬਾਗਿਲੂ ਕ੍ਰੀ ਅਤੇ ਗੋਸ਼ਿਨਸੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੇ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਫਾਰਮ ਨੰ. 29, ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ, ਅਰਥਾਤ ਟਰਾਂਸਫਰਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟਰਾਂਸਫਰੀਜ਼ ਨੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

26. ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਿਲਾਵੇ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ. [5] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਾਹਨ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪਾਲਿਸੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਦੇ ਉਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (30) ਵਿੱਚ 'ਮਾਲਕ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ,

5 [2020] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 39: (2020) 18 ਐੱਸਸੀਸੀ 224

1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਸਮੇਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਡਿਜੀਟਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਪਰਮਿਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਮਾਲਕ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਟਰਾਂਸਫਰਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਟਰਾਂਸਫਰੀ ਹੀ ਸਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

27. ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ/ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਾਹਨ, ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ 1988 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਕ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨ ਸ਼ੰਕਰ ਕਥੋਰ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇ ਸਾਵੰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ [6] ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਾਹਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਮਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਹ ਵਾਹਨ ਕਰਿਕੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਫ਼ਰਕ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਮੰਨੀ-ਪ੍ਰਮੰਨੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਫ਼ਰਕ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

28. ਇਸ ਲਈ, ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ।

6 [2014] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 258: (2014) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 162

ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 8,41,87,815/- ਦੱਸੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਅੰਕੜੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਧਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਨੂੰ 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

29. ਅਗਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਗਲਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ' ਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀਏ। ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨਰਾਇਣ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਦੇਵ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [7] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ: (i) ਜਿੱਥੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, (ii) ਜਿੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਾਂ (iii) ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀਟ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੋਰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੀਜੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੋਵੇਗਾ।

30. ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਾਮਤ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਇਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ [8] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 7 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

7 [1955] 1 ਐਸਸੀਆਰ 509: (1954) 2 ਐਸਸੀਸੀ 32
8 [1955] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1104

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਚਤ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨਰਾਇਣ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

31. ਕਾਮਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਪਾਧਿਆਏ ਬਨਾਮ ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [9] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।. ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਰਜੁਨ ਪੰਡਿਤਰਾਓ ਖੋਟਕਰ ਬਨਾਮ ਕੈਲਾਸ਼ ਕੁਸ਼ਨਰਾਵ ਗੋਰੰਤਿਆਲ ਅਤੇ ਹੋਰ [10] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨਰਾਇਣ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ 'ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

32. ਮਦਿਰਾਜੂ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨਾ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਪੇਡੀਰੇਡੀਗਰੀ ਰਾਮਚੰਦਰ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 11 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਸਵਾਗਤ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

33. ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

9 (1969) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 622
10 [2020] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 180: (2020) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1
11 [2018] 9 ਐੱਸਸੀਆਰ 164: (2018) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1

ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

34. ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਗ਼ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਸੁਰਜੈਂਸ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [12] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਖਾਲੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਸੰਪਤੀਆਂ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ [13] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਸ਼ੰਕਰ ਕਥੋਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਬੰਗਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ/ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨਃ

43. ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਜ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

12 [2013] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 360: (2014) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 189
13 [2002] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 696: (2002) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 294

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਪੜ੍ਹਾਅ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 36 (2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਛੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਅਜਿਹਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 125-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ' ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ '।

35. ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ[14], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ

14 [2018] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 892: (2018) 4 ਐੱਸਸੀਸੀ 699

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਐੱਸ. ਰੁਕਮਣੀ ਮਡੇਗੌਡ਼ਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ[15], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਐਲਾਨ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ।

36. ਮੈਰੇਮਬਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਖਰਮ ਸ਼ਰਤਚੰਦਰ ਸਿੰਘ [16] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।

37. ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ[17], ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀਯੂਸੀਐਲ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [18] ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਉੱਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਿੰਗ ਜਮਹੂਰੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

15 [2022] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1: (2022) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ. ਸੀ. 1218
16 [2016] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 687: (2017) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 487
17 [2024] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 417:. (ਏ) ਨਹੀਂ। 2017 ਦਾ 880,15.02.2024 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ
18[2003] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 1136: (2003) 4 ਐੱਸਸੀਸੀ 399

ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ 'ਜ਼ਰੂਰੀ' ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

38. ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ ਨੰ. 26, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ 2009 ਅਤੇ 2014 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ'। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ '22.03.2019' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਾਏ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ 'ਜ਼ੀਰੋ' ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰੀਖੋ ਕਰੀ ਨੇ 2014 ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ' ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ।

39. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ 2009 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਤੇਜੂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ।

40. ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਜਾਂ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 (4) ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਨੁਕਸ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ, ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ.

41. ਕਿਸਾਨ ਸ਼ੰਕਰ ਕਥੋਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੁਕਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ-ਕੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਪਹਿਲੂਆਂ' ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਬਕਾਏ ਬਕਾਇਆ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਟੈਕਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੜ-ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਭੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਚਰਣਦਾਸ ਮਹੰਤ19 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫਾਰਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਤੋਂ ਹਰ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

42. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰਿਕੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਲ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014 ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਰਕਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਸਲ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ 2014 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ,

19 [2012] 6 ਐਸਸੀਆਰ 356(2011) 11ਐਸਸੀਸੀ 390

ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਦਾਗ਼ਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

43. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

44. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਦਾ 'ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਨਿਰੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਜੋ ਵੋਟਰ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨਾਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨੁਕਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਹਰ ਵਸਤੂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਪੜੇ, ਜੁੱਤੇ, ਕ੍ਰੌਕਰੀ, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਫਰਨੀਚਰ ਆਦਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਜਾਂ ਸੰਕੁਚਿਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਈ ਉੱਚ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉੱਚ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ' ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਦਾ ਦਮਨ ਵੋਟਰ 'ਤੇ' ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੁਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਘੜੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

45. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਧਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ, ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ।

46. ਮੰਗਨੀ ਲਾਲ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਓ ਭੰਡਾਰੀ[20] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

20 [2012] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 527: (2012) 3 ਐੱਸਸੀਸੀ 314

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

47. ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵਰਾਮਗੌੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਐੱਲ. ਆਰ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ)[21], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗੀ।

48. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੂਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ

'..... ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਨੁਕਸ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 (1), ਚੋਣ ਸੰਚਾਲਨ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਬਾਰਾ, ਉਸ ਦੇ 'ਗਰਾਊਂਡ ਨੰ. (ii) ', ਨੂਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾਃ
'..... 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪਦਾਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤਹੋਇਆਹੈ.....

21 [1998] ਸਪ. 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 241: (1999) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 666

ਹਾਲਾਂਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਆਮ ਹਵਾਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਨੇ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਊਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੁਕਬੰਦੀ ਅਤੇ ਤਰਕ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

49. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਿਊਂਸਪਲ/ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣਾਭ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

50. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 1951 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (1) (ਬੀ) 100 (1) (ਡੀ) (ਆਈ) ਅਤੇ 100 (1) (ਡੀ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਿਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ, ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਚਾਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨੂਨੀ ਤਾਯਾਂਗ ਦੁਆਰਾ 2023 ਦਾ 4716 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

51. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. ਆਸਾਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਈਟਾਨਗਰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2019 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ.01 (ਏਪੀ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 17.07.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 2023 ਦੀ 4615 ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਰੀਖੋ ਕ੍ਰੀ ਦੀ ਚੋਣ

ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ 44 ਤੇਜ਼ੂ (ਐੱਸਟੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦਾ 4716, ਨੂਨੀ ਤਾਇਆਂਗ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 116 ਸੀ (2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਤੁਰੰਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇਃ ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ
ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler